

Grodnenskij, N. **Pervaja čečenskaja**. Minsk: FUAinform, 2007. 721 s.

Práce podává popis ozbrojeného konfliktu v Čečenské republice Ičkerija v širším historickém kontextu. Po přečtení několika úvodních stránek, čtenář zjistí, že název knihy je trochu zavádějící. Nejde totiž v žádném případě o první ozbrojené střetnutí v této oblasti. Již v letech 1728 a 1722 poslal Petr I. do Čečenska vojenské expedice, které měly bránit hranice Ruského impéria od loupeživých nájezdů. Na začátku 16. století se severní Kavkaz stal také oblastí o jehož kontrolu soupeřila Osmanská a Perská říše. Oblast byla i centru pozornosti i vzdálenějších velmocí. Anglie podpořila Persii.

Autor se záměrně nepouští do hlubší analýzy a soustřeďuje se především na popis událostí. Válka je vylíčena velmi podrobně a popis je doplněn řadou dobových dokumentů, včetně odtajněného rozkazu prezidenta Ruské federace Borise Jelcina z listopadu 1994, v němž nařizuje „obnovení ústavního pořádku“ v Čečenské republice.

Bez znalosti minulosti však není možné pochopit současnost, proto se autor v několika úvodních kapitolách zabývá historií Čečenska, jeho vztahem k Rusku a Rusům, islámu i jiným kavkazským národům atd. Popisuje období stalinismu, druhou světovou válku, poválečná sovětská léta, vývoj po rozpadu SSSR i rozpad Čečensko-Ingušské republiky v listopadu 1991. Jedna kapitola je též věnována kavkazskému organizovanému zločinu.

Ozbrojenému konfliktu, který probíhal v letech 1994–1996 a bývá nazýván první čečenskou válkou, se tak autor věnuje ve zbylých dvou třetinách knihy. Jsou tu detailně popsány vojenské operace s využitím mapek, fotografií i nákrešů a zpráv z bojiště.

Autor přibližuje i osudy hlavních postav čečenské politiky od generála D. Dudajeva, zlikvidovaného ruskou raketou v dubnu 1996, přes Š. Basajeva, S. Radujeva a dalších až k A. Maschadovi a generálu A. Lebedovi, kteří nastupují na scénu v závěrečné etapě konfliktu.

První konflikt statut Čečenska nevyřešil. Tomuto problému se má však věnovat chystaný druhý díl Grodnenského práce o tzv. druhé čečenské válce, jež se rozhořela v roce 1999.

Petr Pojman

Jeřábek, Miroslav. **Za silnou Střední Evropu: střeoevropské hnutí mezi Budapeští, Vídní a Brnem v letech 1925–1939**. Praha: Dokořán, 2008. 304 s.

Tradice pacifistického myšlení a úvah o možnostech integrace patří ke kulturnímu odkazu evropského kontinentu. Zejména meziválečné období bylo ve své